

## ТИББИЁТДА ҚҰЛЛАНИЛИШИГА ДОИР ЙЎРИҚНОМА РИНОМАКС® ХОТ ЭФФЕКТ

**Ушбу йўриқномани дорини қабул қилишни бошлашдан олдин дикқат билан ўқиб чиқишингизни илтимос қиласиз. Унда Сиз учун муҳим маълумотномалар мавжуд.** Ушбу қўллаш бўйича маълумотни илова-варақани сақлаб қўйинг, чунки кейинчалик Сизда уни яна ўқиб чиқиш зарурат бўлиши мумкин.  
Илтимос, ҳар қандай қўшимча маълумот ёки маслаҳатни олиш учун ўзингизнинг шифокорингиз ёки фармацевтингизга мурожаат қилинг.  
Сизнинг шифокорингиз ушбу дори воситасини шахсан Сизга буюрган. Уни Сиз бошқа шахсларга берманг. Препарат уларга зиён етказиши мумкин, ҳатточи уларнинг касаллик белгилари Сизники билан ўхшаш бўлса ҳам.

**Препаратнинг савдо номи:** Риномакс® Хот Эффект.

**Таъсир этувчи моддалари (ХПН):** парацетамол, фенилэфрин гидрохлорид, хлорфенирамин малеат

**Дори шакли:** ичга қабул қилишга эритма тайёрлаш учун кукун

**Таркиби:**

**1 пакетча қуийдагиларни сақлайди:**

**фаол моддалари:** парацетамол – 500 мг; фенилэфрин гидрохлорид – 10 мг; хлорфенирамин малеат – 4 мг.

**ёрдамчи моддалари:** сувсиз лимон кислотаси, олма кислотаси, натрий цитрати, қанд, лимон ароматизатори, апелсин ароматизатори, оғиз орқали юбориш учун эритма тайёрлаш учун қора қорагат кукуни, “қуёш шафағи” бўёқ, хинолин сариқ бўёғи, дикалсий фосфат, кўк ялтироқ бўёғи, қизил кармуизин бўёғи.

**Таърифи**

Ўзига хос ҳидли оқ рангдан енгил қовоқрангача бўлган кукун. Кукунда оқ рангли кристаллар ва енгил сепилувчан қумоқ-қумоқлар мавжуд бўлиши мумкин. Кукун 250 мл иссиқ сувда ўзига хос апелсин ҳидли қовоқ рангли опалесценцияловчи эритма ҳосил қилиб эрийди.

Ўзига хос ҳидли оқ рангдан енгил оч сариқ рангача бўлган кукун. Оқ рангли кристаллар ва енгил сепилувчан қумоқ-қумоқлар мавжуд бўлиши мумкин. Кукун 250 мл иссиқ сувда ўзига хос лимон ҳидли оч сариқ рангли опалесценцияловчи эритма ҳосил қилиб эрийди.

Ўзига хос ҳидли оқ рангдан енгил пушти рангача бўлган кукун. Оқ рангли кристаллар ва енгил сепилувчан қумоқ-қумоқлар мавжуд бўлиши мумкин. Кукун 250 мл иссиқ сувда ўзига хос қора қорагат ҳидли сиёҳ рангли опалесценцияловчи эритма ҳосил қилиб эрийди.

**Фармакотерапевтик гурухи:** Ўткир респиратор касалликлар (ЎРК) белгиларини бартараф этиш учун восита. Парацетамол бошқа дорилар билан биргаликда (психотроп дорилардан ташқари)

**АТХ коди:** N02BE51.

**Фармакологик хусусиятлари**

**Фармакодинамика**

Таъсири таркибида киравчи моддалар билан асосланган мажмуавий препарат тиситмани туширувчи, яллиғланишга қарши, шишга қарши, оғриқни қолдирувчи, аллергияга қарши, томир торайтирувчи восита, «шамоллаш» симптомларини йўқотади. Таъсиrlарга эга.

**Парацетамол** марказий асаб тизимида простагландин синтезини бостириш орқали оғриқни қолдирувчи, иситмани туширувчи модда. Бу тромбоцитлар функциясига ва гемостазга таъсири қилмайди.

**Хлорфенирамин** малеат десенсибилизация қилувчи (антигистамин) таъсири, чунки бу H1-гистамин рецепторлари блокатори, аллергияга қарши восита.

*Фенилэфрин гидрохлорид* – симпатомиметик, томирларни торайтирувчи таъсир кўрсатади (алфа1-адренергик рецепторларнинг стимуляцияси туфайл), бурун шиллиқ қаватининг шишиши ва гиперемиясини камайтиради

### **Фармакокинетикаси**

#### Парацетамол

##### *Сўрилиши ва тақсимланиши*

Меъда-ичак йўли (МИЙ) дан тез ва деярли тўлиқ сўрилади. Организм суюқлиларида тақсимланиши нисбатан бир текис. Ичга қабул қилингандан кейин плазмада  $C_{max}$  кўрсаткичига етиши учун 10-60 дақиқа сарфланади. Йўлдош тўсиқдан ўтади, кўкрак сути билан ажралади. Даволаш концентрацияларда плазма оқсиллари билан бироз боғланади, лекин концентрацияси кўтарилиганда ошади.

##### *Метаболизми*

Асосан жигарда бир нечта метаболитлари ҳосил қилиб метаболизмга учрайди.

##### *Чиқарилиши*

Даволовчи миқдори қабул қилинганда  $T_{1/2}$  2-3 соатни ташкил қиласди. Препаратнинг асосий қисми жигарда конъюгацияга учрагандан кейин чиқарилади. Ўзгармаган ҳолда кириб келган парацетамоннинг 3 % кўп бўлмаган миқдори чиқарилади.

#### Фенилэфрин гидрохлорид

##### *Сўрилиши ва метаболизми*

МИЙ дан яхши сўрилмайди. Ичакларда биринчи ўтиши мобайнида ва жигарда МАО таъсири остида метаболизмга учрайди. Фенилэфрин ичга қабул қилинганда унинг биокираолишлиги чегараланган бўлади. Плазмадаги  $C_{max}$  кўрсаткичига эришиш учун 45 минутдан 2 соатгача вақт сарфланади.

##### *Чиқарилиши*

Буйраклар орқали пешоб билан деярли тўлиқ сулфатли бирикмалар кўринишида чиқарилади.  $T_{1/2}$  2-3 соатни ташкил қиласди.

#### Хлорфенирамин малеат

##### *Сўрилиши ва тақсимланиши*

Фенираминнинг плазмадаги  $C_{max}$  кўрсаткичига эришиши учун 1-2,5 соат сарфланади.

##### *Чиқарилиши*

Фенираминнинг  $T_{1/2}$  - 16-19 соат. Қабул қилинган дозанинг 70-83 фоизи организмдан метаболитлар кўринишида буйраклар орқали пешоб билан ёки ўзгармаган ҳолда чиқарилади.

### **Кўллаш учун кўрсатмалар**

Юқори тана ҳарорати, титроқ, тананинг зирқираб оғриши, бош ва мушаклардаги оғриқ, тумов, буруннинг битиши, аксириш билан кечувчи юқумли-яллиғланишли касалликлар (ҮРК, ҮРВИ, шу жумладан грипп) ни белгиларга қараб (симптоматик) давоси.

### **Тўғри қўллаш ҳақида маълумот**

#### **Кўллаш усули ва дозалари**

*Ҳар доим Риномакс® Хот Эффектни Сизнинг даволовчи шифокорингиз тавсияларига аниқ амал қилган ҳолда қўлланг. Агар Сиз нимададир иккиланссангиз, ўзингизнинг шифокорингиз ёки фармацевтингиздан сўранг.*

Бир пакетнинг таркиби 1 стакан (250 мл) иссик, лекин кайнамаётган, сувда эритилади. Иссик ҳолда ичилади. Такрорий дозани ҳар 6 соат ичидаги қабул қилиш мумкун (24 соат ичидаги 3 дозадан кўп ичиш бўлмайди). Грипп ва шамоллашдан Риномакс® Хот Эффектни исталган вақтида қўллаш мумкин, аммо энг яхши таъсир препаратни ётишдан олдин, кечаси қабул қилиш орқали амалга оширилади. Агар препаратни қабул қилиш бошланганидан кейин 3 кун ичидаги симптомларни бартараф этиш бўлмаса, шифокор билан

маслаҳатлашиш керак. Беморлар 5 кундан ортиқ вақт давомида Риномакс® Хот Эффектни қабул қилмасликлари керак. Келтирилган дозадан оширманг.

### **Ножўя таъсирлари**

*Ҳар қандай дори воситаси каби, Риномакс® Хот Эффект ҳам, ҳар бир истеъмолчида қузатилмаса-да, ножўя таъсирлар чақириши мумкин.*

Куйида келтирилган ножўя таъсирлар Меъёрий-хукукий фаолият бўйича тиббий лугат таснифи БССТ га мувофиқ тизим-аъзоли синфларга бўлинган. Ножўя таъсирлар учраш сонини белгилаш учун БССТ (Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти) нинг таснифидан фойдаланилган: жуда кўп ( $\geq 10\%$ ), кўп ( $\geq 1\% - <10\%$ ), кўп эмас ( $\geq 0,1\% - <1\%$ ), кам ( $\geq 0,01\% - <0,1\%$ ), жуда кам ( $<0,01\%$ ), учраш сони номаълум (мавжуд бўлган маълумотларга кўра ножўя таъсир учраш сонини аниқлашнинг имкони йўқ).

Тавсия қилинган дозаларда препарат яхши қабул қилинади.

### **Парацетамол таъсири билан асосланган ножўя таъсирлар**

Парацетамол ножўя таъсирларни кам чақиради. Айрим ҳолатларда қуйидаги ножўя таъсирлар ривожланиши эҳтимоли бор:

- иммун тизими томонидан: жуда кам – анафилактик шок, ўта сезувчанлик реакциялари, ангионевротик шиш, Стивенс-Джонсон синдроми;
- тери ва тери ости тўқималари томонидан: жуда кам – терига тошма тошиши, эшакеми;
- қон ва лимфатик тизим томонидан: жуда кам – тромбоцитопения, лейкопения, агранулоцитоз;
- нафас тизими, кўкрак қафаси ва тўши аъзолари томонидан: жуда кам – ацетилсалацил кислотаси ва бошқа ностероид яллигланишга қарши воситалар (НЯҚВ) га нисбатан сезувчанлиги юқори бўлган bemорларда бронхоспазм;
- жигар, ўт чиқарииш йўллари томонидан: жуда кам – жигар фаолиятининг бузилиши. Узоқ муддат тавсия қилинган дозадан кўпроғи қабул қилинишида гепатотоксик ва нефротоксик таъсирлар кузатилиши мумкин.

### **Фенилэфрин таъсири билан асосланган ножўя таъсирлар**

Айрим ҳолатларда қуйидаги ножўя таъсирлар ривожланиши эҳтимоли бор:

- асад тизими томонидан: кўп – бош оғриғи, бошнинг айланиши, уйқусизлик;
- руҳиятнинг бузилишилари: кўп – юқори қўзғалувчанлик; жуда кам – жizzакилик, асабий зўриқиши;
- юрак ва томирлар томонидан: кўп – артериал босимнинг ошиши; кам – тахикардия, юрак уришини ҳис қилиш;
- меъда-ичак йўли томонидан: кўп – кўнгил айниши, қусиши;
- кўриши аъзоси томонидан: кам – мидриаз, кўпинча ёпиқ бурчакли глаукомага чалинган bemорларда глаукоманинг ўткир хуружи;
- тери ва тери ости тўқималар томонидан: кам – аллергик реакциялар (терига тошма тошиши, эшакеми, аллергик дерматит);
- буйраклар ва сийдик чиқарииш йўллари томонидан: кам – дизурия, простата бези гипертрофиясида сийдик қопининг чиқарув тешиги обструкцияга учраган bemорларда сийдик тутилиши.

### **Хлорфенирамин таъсири билан асосланган ножўя таъсирлар**

- руҳиятнинг бузилиши: кам – руҳий-харакат реакциялари тезлигининг пасайиши, чарчоқлик ҳисси; уйқучанлик; алоҳида ҳолатларда, айниқса болаларда юқори дозалар қабул қилинишида безовталаниш, қўзғалувчанлик, галлюцинациялар, эс-хушнинг чалкашиши;
- меъда-ичак йўли томонидан: кам – диспептик белгилар; оғизнинг куриши;
- юрак ва томирлар томонидан: кам – тахикардия;
- тери ва тери ости тўқималар томонидан: кам – аллергик реакциялар (терига тошма тошиши, эшакеми, аллергик дерматит);

- *кўриши аъзоси томонидан:* кам – ёпик бурчакли глаукомага чалинган беморларда кўз ички босимининг ошиши;
- *буйрак ва сийдик чиқарииш йўллари томонидан:* кам – простата бези гипертрофияси мавжуд bemorlarда сийдик тутилиши.

Агар сиз илгари ацетилсалицил кислотаси ёки стероид бўлмаган яллиғланишга қарши дориларни қабул қилишда нафас олиш касалликларини бошдан кечирган бўлсангиз, препаратни қабул қилманг.

*Агар Сизда уишибу йўриқнома-киритмада таърифланмаган ҳар қандай бошқа ножсўя таъсирлар қайд этилса, илтимос, Ўзингизнинг шифокорингиз, ишилаб чиқарувчига ёки фармацевтингизга хабар беринг.*

### **Дорини қўллашдан олдин керак бўлган маълумот**

#### **Қўллаш мумкин бўлмаган ҳолатлар**

Жигар ва/ёки буйраклар фаолиятининг ифодаланган бузилишлари; гипертреоидизм (тиреотоксикоз); юрак касалликлари (аорта бошлангич қисмининг ифодаланган стенози); ўткир миокард инфаркти; тахиаритмиялар; артериал гипертензия, портал гипертензия; учциклик антидепрессантлар, бета-адреноблокаторлар, МАО ингибиторларини (шу жумладан улар бекор қилинганига 14 кун бўлганига қадар) биргаликда қабул қилиш; парацетамол тутувчи бошқа дорилар, грипп ва шамоллаш белгиларини енгиллаштириш учун мўлжалланган, ҳамда бурун битишига қарши дорилар билан биргаликда қўллаш; простата безининг гиперплазияси; ёпик бурчакли глаукома; 12 ёшгача бўлган болалар; дорини таркибий қисмларига нисбатан сезувчанликнинг ошиши.

Глюкоза-6-фосфатдегидрогеназанинг наслий йўқлиги, яхши сифатли дегидрогеназлар, хушсифат гипербилирубинемиялар, буйрак ёки жигар етишмовчилиги, қандли диабет, ва глюкоза сўрилиш мерос бузилиши (препарат таркибида сахароза - 3,74 г), ҳомиладорлик ва лактация даврида (емизиш), кекса ёшли bemorларда препаратни **эҳтиёткорлик билан** қўллаш керак.

### **Дориларнинг ўзаро таъсири**

*Агар Сиз бошқа дори воситаларини ичаётган бўлсангиз ёки бироз олдин ичган бўлсангиз, улар рецептсиз бериладиган бўлса ҳам, илтимос, ўзингизнинг шифокорингиз ёки фармацевтингизга бу ҳақида хабар беринг.*

#### **Билвосита антикоагулянтлар**

**Парацетамолни** узоқ вақт қабул қилинишида билвосита антикоагулянтлар (варфарин ва бошқа кумаринлар) таъсирининг кучайиши рўй беради, бу эса қон кетишлар хавфини оширади. Препаратнинг бир марталик дозасини эпизодик қабули билвосита антикоагулянтлар самарасига аҳамиятли таъсир кўрсатмайди.

#### **MAO ферментларининг индукторлари**

Жигардаги микросомал оксидланиш ферментлари индукторлари (барбитуратлар, дифенин, карбамазепин, рифамицин, зидовуддин, фенитоин, этанол, флумецинол, фенилбутазон ва учциклик антидепрессантлар) дозанинг ошириб юборилиши ҳолатларида ва парацетамол билан биргаликда қабул қилинишида гепатотоксик таъсир хавфини оширади.

#### **Диуретиклар, урикозурик препаратлар**

Парацетамол диуретиклар ва урикозурик дорилар самарадорлигини камайтиради.

#### **Циметидин**

Микросомал оксидланиш ингибиторлари (циметидин) гепатотоксик таъсир хавфини пасайтиради.

#### **MAO ингибиторлари, седатив препаратлари,этанол**

Парацетамол MAO ингибиторлари, тинчлантирувчи дорилар, этанолнинг таъсирларини кучайтиради.

Метоклопрамид ва домперидон парацетамол сўрилишини тезлаштиради, колестирамин эса секинлаштиради.

**Фенилэфриннинг МАО ингибиторлари билан бирга қўлланилиши артериал босимнинг кўтарилишига олиб келиши мумкин.**

**Бета-адреноблокаторлар ва бошқа гипотензив дорилар**

Фенилэфрин бета-адреноблокаторлар ва бошқа гипотензив дориларнинг самарадорлигини пасайтиради, гипертензия ва юрак-томир тизими томонидан бузилишлар ривожланиш хавфини оширади.

**Учциклик антидепрессантлар**

Фенилэфриннинг симпатомиметик таъсирини кучайтиради.

**Галотан**

Фенилэфрин гуанетидиннинг гипотензив таъсирини камайтиради, у, ўз навбатида, фенилэфриннинг алфа-адренорецепторларни рағбатлантирувчи фаоллигини кучайтиради.

**Антидепрессантлар, паркинсонизмга қарши воситалар, антипсихотик воситалар, фенотиазин ҳосилалари**

Сийдик тутилиши, оғизнинг қуриши, ич қотиши ривожланиш хавфини оширади.

**Глюкокортикостероидлар**

Фенилэфрин билан биргалиқда қўлланилиши глаукома ривожланиш хавфини оширади.

**Дигоксин ва бошқа юрак гликозидлар**

Дигоксин ва бошқа юрак гликозидлар қўлланилиши юрак маромининг бузилиши ва юрак хуружи ривожланиш хавфини оширади.

**Симпатомиметик аминлар**

Фенилэфринни симпатомиметик аминлар билан биргалиқда қўлланилиши юрак-томир тизими томонидан ножўя таъсиrlар ривожланиш хавфини ошириши мумкин.

**Хлорфенирамин** дори воситаларининг таъсирини кучайтиради, МАТни тушкунликка тушириш (уйқу таблеткалари, анестетиклар, МАО ингибиторлари, учциклик антидепрессантлар, наркотик анальгетиклар, ва шунингдек спиртли ичимликлар) атропиннинг антихолинергик таъсирини кучайтиради, спазмолитиклар, антипаркинсоний дорилар. У антикоагулянтларнинг таъсирини бостириши ва прогестерон, ресерпин, тиазидли диуретиклар билан ўзаро таъсиr қилиши мумкин.

**Контрацептивлар**

Контрацептивларни бир вақтда қўллаш препаратнинг антигистамин компонентининг самарадорлигини пасайишига олиб келиши мумкин.

**Мапротилин (квадросиклик антидепрессант) ва бошқа антихолинергик дорилар**

Бир вақтнинг ўзида фойдаланиш билан ушбу дорилар ёки хлорфенираминнинг антихолинергик таъсири кучайиши мумкин.

## Махсус қўрсатмалар

**Препаратни фақат тавсия қилинган дозаларда қабул қилиши керак!**

Препаратни парацетамол тутувчи бошқа дорилар, ҳамда бошқа нонаркотик оғриқни қолдирувчи дорилар, НЯҚВ (натрий метамизоли, ацетилсалацил кислотаси, ибупрофен ва бошқ.), шамоллаш белгиларини бартараф қилиш учун дорилар, деконгестантлар каби симпатомиметиклар; иштаҳани бошқарувчи дорилар, амфетаминга ўхшаш психостимуляторлар, барбитуратлар, эпилепсияга қарши дори воситалари, рифампицин, хлорамфеникол билан биргалиқда қўллаш тавсия этилмайди.

Жигарнинг токсик шикастланишига йўл қўймаслик учун препаратни спиртли ичимликларни истеъмол қилиш билан бирлаштираслик керак.

Риномакс® Хот Эффект препарат қандли диабет билан касалланган беморлар борлигини ҳисобга олиш керак, ҳар бир пакетчада 20 г шакар борлигини ҳисобга олиш керак. Бундай ноёб ирсий муаммолари бўлган беморлар, фруктоза муросасизлиги, глюкоза-галактоза малабсорбсияси ёки сахароза/изомалтаза етишмовчилиги препаратни қабул қилмагани макул.

Препаратни шикастланган пакетлардан ишлатманг.

Беморлар шифокор билан маслаҳатлашишлари керак, агар: бронхиал астма, амфизем ёки сурункали бронхит мавжуд; семптомлар 5 кун давомида йўқолмайди ёки 3 кун давом этадиган кучли иситма, тошма ёки доимий бош оғриғи билан бирга келади.

Конда сийдик кислотаси ва глюкоза даражасини аниклашга каратилган тахдиллар утказилаётганда шифокорга шамоллаш ва гриппга карши Риномакс® Хот Эффект препаратни кабул килаётганингиз хакида айтинг, чунки ушбу дори воситаси глюкоза ва сийдик кислотаси микдорини баҳоловчи лаборатор текширув натижаларини узгартириши мумкин.

Риномакс® Хот Эффект препаратни кабул килишдан олдин шифокорга куйидаги препаратлар кабул цилиши туғрисида хабар беринг:

- қонни суюлтириш мақсадида варфарин ёки бошқа билвосита антикоагулянтлар;
- артериал босимни назорат қилувчи дорилар, масалан, бета-адреноблокаторлар;
- юрак етишмовчилигини даволаш учун дигоксин ёки бошқа юрак гликозидлари;
- иштаҳани камайтирувчи дорилар ёки психостимуляторлар;
- депрессияни даволаш учун дорилар (учциклик антидепрессантлар - амитриптилин);
- метоклопрамид, домперидон (кўнгил айниши ва қусиши бартараф этиш учун қўлланилувчи) ёки қонда холестерин микдорини камайтириш учун қўлланиладиган колестирамин;
- натрийни кам истеъмол қилинишини тақозо қилувчи парҳезга риоя қилиш зарурати мавжудлиги (ҳар бир пакетча 0,12 г натрийни сақлайди).

### ***Буйрак ва жигар функцияларининг бузилишларида қўллаш***

Жигарнинг токсик заарланишини олдини олиш учун препаратни этанол тутувчи дорилар билан биргалиқда қўллаш мумкин эмас.

Жигар ва/ёки буйрак функцияларининг ифодаланган бузилишлари мавжуд bemorlarда препаратни қўллаш мумкин эмас.

Буйрак ёки жигар етишмовчилиги кузатилаётган bemorlarда дорини эҳтиёткорлик билан қўллаш керак.

### ***Кекса bemorlarда қўлланилиши***

Кекса bemorlarда эҳтиёткорлик билан қўллаш керак.

### ***Педиатрияда қўлланилиши***

12 ёшгача бўлган болаларда қўллаш мумкин эмас.

### ***Ҳомиладорлик ва эмизиш даврида қўлланилиши***

Агар Сиз Риномакс® Хот Эффект препаратни қабул қилаётган вақтда ҳомиладор эканлигинизни билиб қолсангиз, бу ҳақда зудлик билан Ўз шифокорингизга хабар беринг, фақат у даволашни давом эттиришини ҳал қиласди.

Риномакс® Хот Эффектни ҳомиладорлик ва эмизиш даврида қўллаш мумкин эмас. Фенилэфрин кўқрак сутига кира олади.

### ***Автомобилни ёки бошқа механизmlарни бошқариш қобилиятига таъсири***

Риномакс® Хот Эффект уйқучанлик чақириши мумкин, шунинг учун у билан даволаниш вақтида эътибор жамлашни ва юқори тезликдаги руҳий-ҳаракат реакцияларини талаб этувчи фаолият турлари билан шуғулланиш ва транспорт воситаларни бошқариш тавсия этилмайди.

### ***Дозани ошириб юборилиши***

Агар сиз буюрилганидан юқорироқ дозани қабул қилсангиз, дарҳол шифокорга мурожсаат қилинг!

Дозанинг ошириб юборилишига гумон қилинганда, bemornинг аҳволи яхши бўлса ҳам, дори қабулини тўхтатиб, зудлик билан шифокорга ёрдам сўраб мурожаат қилиш керак, чунки муддати кейинга қолдирилган жигарнинг жиддий шикастланиши хавфи мавжуд.

Белгилари (парацетамол билан асосланган). Йигирма тўрт соат мобайнида: терининг рангпарлиги, иштаҳанинг пасайиши, кўнгил айниши, қусиши, қориндаги оғриқ

аниқланиши мумкин. Жигар функциясининг бузилиши 12-48 соатдан кейин пайдо бўлиши мумкин. Глюкоза метаболизмининг бузилиши ва метаболик ацидоз белгилари пайдо бўлиши мумкин. Катталарда токсик таъсири 10 г парацетамолнинг бир маротабали қабулидан кейин кузатилиши мумкин. Бунда жигар ферментлари фаоллигининг ошиши, жигар заарланишининг клиник манзааси 1-6 кундан кейин намёён бўлиши қайд этилади. Оғир заҳарланиш ҳолатида жигар энцефалопатияси, кома ва ўлимгача етиб борадиган оғир жигар етишмовчилиги ривожланиши мумкин. Бел соҳасидаги кучли оғриқ бўйича ташхисланадиган буйрак найчаларининг ўткир некрози билан ўткир буйрак етишмовчилиги жигар функциясининг оғир бузилиши рўй бермасдан ҳам пайдо бўлиши мумкин. Парацетамолнинг дозаси ошириб юборилганда юрак аритмиялари ва панкреатит ривожланганлиги хақида маълумотлар бор.

Заҳарланишнинг эрта даврида белгилар мажмуаси фақат қўнгил айниши ва қусиш билангина чегараланиши мумкин, ҳамда дозани ошириб юборилганлиги ёки ички аъзолар заарланишининг даражасини акс эттирмаслиги мумкин.

*Давоси:* тахмин қилинаётган дозани ошириб юборилганлигидан кейинги биринчи соат давомида ичга фаоллаштирилган кўмир тайинланиши мақсадга мувофиқдир. Тахмин қилинаётган дозани ошириб юборилишидан кейинги 4 соатдан кўпроқ муддат ўтгач, парацетамолнинг плазмадаги миқдорини аниқлаш керак (парацетамол миқдорини эртароқ муддатларда аниқланиши ишончли бўлмаслиги мумкин). Ацетилцистеин билан даволаш парацетамол қабулидан кейин 24 соатгача ўтгунга қадар ўтказилиши керак, лекин максимал гепатопротекторлик самара доза ошириб юборилишидан кейинги 8 соат мобайнида олинниши мумкин.

Бундан кейин зидди-захарнинг самарадорлиги кескин камаяди. Зарурат бўлганида ацетилцистеин вена ичига ҳам юборилиши мумкин. Қусиш безовта қилмаётганда агар тезкор стационар ёрдамни олиш имконияти бўлмаса, метионинни ичга қабул қилиниши муқобил вариант бўлиб, ҳисобланади.

Жигар функциясининг оғир бузилишлари кузатилаётган беморларни парацетамол қабулидан кейинги 24 соат давомида даволаниши токсикологик марказ ёки ихтисослаштирилган жигар касалликлари бўлими ходимлари билан ҳамкорликда олиб борилиши керак.

*Хлорфенирамин ва фенилэфрин (препаратнинг дозаси ошириб юборилиши ҳолатида хлорфенираминни парасимпатик самараси ва фенилэфринни симпатомиметик самарасининг ўзаро кучайтирилиши хавфи мавжудлиги сабабли дозани ошириб юборилиши белгилари бирлаштирилган).*

*Белгилари:* безовталанишга кейинчалик уйқучанликнинг қўшилиши (айниқса болаларда), кўришнинг бузилишлари, тошма тошиши, қўнгил айниши, қусиш, бош оғриши, қўзгалувчанликнинг ошиши, бош айланиши, уйқусизлик, қон айланишининг бузилишлари, кома, тиришишлар, хулқнинг ўзгариши, АБ нинг кўтарилиши ва брадикардия. Хлорфенираминнинг дозаси ошириб юборилганда атропинсимон психоз ривожланганлиги хақида хабар берилган.

*Давоси:* маҳсус зидди-захар йўқ. Фаоллаштирилган кўмир, тузли сургилар тайинланишини, ҳамда юрак ва нафас функцияларини ушлаб туришга каратилганchorаларни кўришни ўз ичига оловчи оддий ёрдам кўрсатилишини таъминлаш керак. Тиришишлар ривожланиш хавфи пайдо бўлиши сабабли психостимуляторлар (метилфенидат) ни тайинламаслик зарур. Артериал гипотензияда вазопрессор дориларни кўллаш мумкин.

АБ ошиши ҳолларида вена ичига алфа-адреноблокаторларни киритиш керак, чунки фенилэфрин  $\alpha_1$ -адренорецепторларнинг селектив агонисти ҳисобланади. Демак, дозани оширилиб юборилишида гипотензив таъсирини  $\alpha_1$ -адренорецепторларни блоклаш ҳисобига даволаш керак. Тиришишлар ривожланганда диазепамни киритиш лозим.

## Чиқарилиш шакли

Ичга қабул қилишга лимон ёки апелсин, ёки қора қорағат таъмли эритма тайёрлаш учун пакетчаларга қадоқланган 22 г ли кукун. Картон ўрамга қўллаш бўйича йўриқнома билан биргаликда 15 та пакетча жойлаштирилган.

### **Сақлаш шароити**

Куруқ, ёруғликдан ҳимояланган 25<sup>0</sup>C дан юқори бўлмаган ҳароратда сақлаш керак. Болалар ололмайдиган жойда сақлансин.

### **Яроқлилик муддати**

3 йил.

Яроқлилик муддати тугагандан кейин кўлланилмасин.

### **Дорихоналардан бериш тартиби**

Шифокорнинг рецептисиз.

### **Ишлаб чиқарувчи:**

«NIKA PHARM» МЧЖ,

Ўзбекистон Республикаси, Тошкент ш., Сайрам 7 тор кўчаси 48А.

Тел: +(99878) 150 86 68; факс: +(99878) 150 84 48.

[www.nikapharm.uz](http://www.nikapharm.uz)